

peranti. Convianca. Ventosa. Murello superiore et inferiore.
Senimure. Frogellos et Pesicos. Sunt XI.

Ad Iriensem; Morracio. Salinense. Cortinos. Celenos.
Metacios Mercienses. Pestomarcos. Copores. Celticos. Bre-
cantinos. Prutencos. Pluzios. Bisancos. Trasancos. Lapacien-
cos et Arros.

Ad Tudensem: ecclesias quae in vicino sunt. Toreio. Ta-
boleia. Lucoparre. Aureas. Laugetude. Carasiano. Marcialia-
na. Turinio. Celesantes. Tortuca. Item Paga. Aunone. Sa-
cra erbilione. Girada. Ouvenia, et Quarteso.

Ad sedem Britonorum. Ecclesias quae sunt intro brito-
nes, una cum monasterio Maximi et Asturias.

NOTA.

Esta escritura sirve para probar lo que dijimos en el
artículo sexto en cuanto á la division de los obispados de
Galicia; pero siendo estendida en siglos muy posteriores al
que suena, no justifica que se congregase concilio para di-
vidir.

Núm. 6.

Decreto del rey Gundemaro, mandando que el obispo de Toledo, reconocido ya como metropolitano de la Carpetania, lo fuese de toda la provincia Cartajinense año 610.

Esp. sag. tom. VI. Apénd. IV.

*Incipit decretum piissimi atque gloriosissimi principis nostri
Gundemari regis.*

Era DCXLVIII.

Flavius Gundemarus rex venerabilibus patribus nostris Car-
thaginensibus sacerdotibus.

Licet regni nostri cura in disponendis, atque gubernan-
dis humani generis rebus promptissima esse videatur; tunc
tamen majestas nostra maxime gloriosiori decoratur fama vir-

tutum, cum ea, quae ad divinitatis et religionis ordinem
pertinent, aequitate rectissimi tramitis disponuntur: scientes,
ob hoc pietatem nostram, non solum diuturnum tempora-
lis imperii consequi titulum, sed etiam aeternorum adipisci
gloriam meritorum. Nonnullam enim in disciplinis ecclesias-
ticis contra canonum auctoritatem per mores procedentium
temporum licentiam sibi de usurpatione praeteriti principis
fecerunt: ita ut quidam episcoporum Carthaginensis provin-
ciae non revereantur contra canonicae auctoritatis senten-
tiam, passim ac liberè contra metropolitanae ecclesiae po-
testatem, per quasdam fratris, et conspirationes, inexplo-
ratae vitae homines episcopali officio provehi, atque hanc
psam praefatae ecclesiae dignitatem, imperii nostri solo su-
blimam contemnere, perturbantes ecclesiastici ordinis dig-
nitatem, ejusque sedis auctoritate, quam prisca canonum de-
clarat sententia, abutentes. Quod nos ultra modo usque in
perpetuum fieri nequaquam permittimus; sed honorem pri-
matus, juxta antiquam synodalis concilii auctoritatem, per
omnes Carthaginensis provinciae ecclesias, Toletanae ecclesiae
sedis episcopum habere ostendimus: eumque inter suos coe-
picos tam honoris praecellere dignitate, quam nominis
juxta quod de metropolitanis per singulas provincias anti-
qua canonum traditio sanxit, et auctoritas vetus permisit.
Neque eamdem Carthaginensem provinciam in ancipiti duo-
rum metropolitanorum regimine contra patrum decreta per-
mittimus dividendam; per quod oriatur varietas schismatum,
quibus subvertatur fides, et unitas scindatur. Sed haec ipsa
sedes, sicut praedita est antiqua nominis sui veneratione, ac
nostri cultu imperii, ita et totius provinciae polleat eccl-
esiae dignitate, et praecellat potestate.

Illud autem quod jam pridem in generali synodo con-
cilii toletani, á venerabili Euphimio episcopo, manus sub-
scriptione notatum est, Carpetaniae provinciae toletanam esse
sedem metropolim, nos ejusdem ignorantiae sententiam cor-
rigimus: scientes proculdubio Carpetaniae regionem non esse
provinciam, sed partem Carthaginensis provinciae, juxta quod

et antiqua rerum gestarum monumenta declarant. Ob hec, quia una eademque provincia est, decernimus, ut sicut Baetica, Lusitania, vel Tarragonensis provincia, vel reliquae ad regni nostri regimina pertinentes, secundum antiqua patrum decreta, singulos noscantur habere metropolitanos, ita et Carthaginensis provincia unum, enudemque quem prisca synodal is declarat auctoritas, et veneretur primatem, et inter omnes comprovinciales summum honoret antistitem, neque quidquam contempto eodem ultra fiat, qualia hactenus arrogantium sacerdotum superba tentavit praesumptio. Sanè per hoc auctoritatis nostrae edictum, amodo et vivendi damus tenorem, et religionis, vel innocentiae legem; nec ultra postmodum inordinata licentia ab episcopis similia fieri patimur; sed per nostram clementiam praeteritae negligentiae, pietatis intuitu, et veniam damus et indulgentiae opem concedimus, et dum sit magna culpa hactenus deliquisse, majoris tamen ac inexplicabilis censura tenebit obnoxios, qui hoc nostrum decretum, ex auctoritate priscorum patrum veniens, temerario ausu violare tentaverit, nec ultra veniam delicti faciemus admissi, si dehinc honorem ejusdem ecclesiae quilibet Carthaginem sacerdotum contempserit; subiturus proculdubio inobediens tam degradationis, vel excommunicationis ecclesiasticae sententiam quam etiam nostrae severitatis censuram. Nos enim talia in divinis ecclesiis disponentes credimus fideliter regnum imperii nostri ita divino gubernaculo regi, sicut et nos cultum ordinis, coelo justitiae accensi, et corrigere studemus in perpetuum perseverare disponimus.

Flabius Gundemarus rex, hujus edicti constitutionem pro confirmatione honoris sanctae ecclesiae Toletanae propria manu subscripsi.

1 Ego Isidorus Hispalensis ecclesiae provinciae Baetice metropolitanus episcopus, dum in urbem Toletanam pro occursu regio advenissem agnitis his constitutionibus adsensum praebui, atque subscripsi.

2 Ego Innocentius Emeritensis provinciae Lusitaniae me-

tropolitanus episcopus, dum in urbem Toletanam pro occursu regio advenissem, agnitis his constitutionibus adsensum praebui, et subscripsi.

- 3 Ego Eusebius Tarragonensis ecclesiae episcopus subscripsi.
- 4 Ego Sergius Narbonensis ecclesiae episcopus subscripsi.
- 5 Ego Joannes Gerundensis ecclesiae episcopus subscripsi.
- 6 Ego Ilbergus Egarensis episcopus subscripsi.
- 7 Ego Licerius ecclesiae Egeditanae episcopus subscripsi.
- 8 Ego Maximus ecclesiae Caesaraugustanae episcopus subscripsi.
- 9 Ego Mumius ecclesiae Calagurritanae episcopus subscripsi.
- 10 Ego Floridius ecclesiae Tyrasonenis episcopus subscripsi.
- 11 Ego Elias ecclesiae Cauriensis episcopus subscripsi.
- 12 Ego Goma ecclesiae Olysiponensis episcopus subscripsi.
- 13 Ego Fulgentius ecclesiae Astigitanae episcopus subscripsi.
- 14 Ego Emilia ecclesiae Barcinonensis episcopus subscripsi.
- 15 Ego Theodorus ecclesiae Aurisinae episcopus subscripsi.
- 16 Ego Joannes Pamplonensis ecclesiae episcopus subscripsi.
- 17 Ego Benjamin ecclesiae Dumiensis episcopus subscripsi.
- 18 Ego Agapius Tuccitanae ecclesiae episcopus subscripsi.
- 19 Ego Gundemarus ecclesiae Vesensis episcopus subscripsi.
- 20 Ego Argebertus Portucalensis ecclesiae episcopus subscripsi.
- 21 Ego Teveristus Salmanticensis ecclesiae episcopus subscripsi.
- 22 Ego Vitulacius ecclesiae Labericensis episcopus subscripsi.
- 23 Ego Leontianus Lotobensis episcopus subscripsi.
- 24 Ego Pisinus ecclesiae Eliberritanae episcopus subscripsi.
- 25 Ego Justinianus ecclesiae Abelensis episcopus subscripsi.
- 26 Ego Menerius ecclesiae Castulonensis episcopus subscripsi.

Reconocimiento que los obispos de la Carpetania y otros territorios hicieron de obedecer al obispo de Toledo, como á metropolitano de toda la provincia eclesiástica Cartajinense á 23 de octubre de 610.

Esp. sag. tom. VI. Apénd. IV.

*In nomine Domini nostri Jesu-Christi.
Constitutio Carthaginensium sacerdotum in Toletana urbe
apud sanctissimum ecclesiae ejusdem antistitem.*

1. Convenientibus nobis in unum, pro religione, et fide quam Christo debemus, placuit; ne quid ultra in nobis absurdum, vel illicitum oriatur, alterna conlatione decretem justissimae promulgare sententiae; quo perspicue claret inter nos, ordo, ac disciplina ecclesiasticae dignitatis, et agnoscatur fraternalae concordia pacis.

2. Tali ergo dispositione necessarium contuentes, ob studium nostri ordinis, communi electione decrevimus, congruum esse provida dispositione judicium, fatentes hujus sacrosanctae Toletanae ecclesiae sedem metropolitani nominis habere auctoritatem, eamque nostris ecclesiis, et honoris anteire potestate, et meritis.

3. Cujus quidem principatus nequaquam conlationis nostra conniventia nuper eligitur, sed jam dudum existere antiquorum patrum synodali sententia declaratur; ea duntaxat concilii forma quae apud sanctum Montanum episcopum in eadem urbe legitur habita. Proinde ergo dispositionem nostram instructae conlationis definitione celebrantes, elegimus ne quis ultra comprovincialium sacerdotum inani, ac perversa contentione obnitatur hujus sacrosanctae ecclesiae Toletanae primatum contemnere; neque pervicaci schismatum studio ad summos sacerdotalium infularum ordines, remota hujus sedis potestate, à nolis quempiam, sicut hactenus fa-

etum est, provehere. Talem itaque specialiter à nobis, ac successoribus nostris deferri dignitatis honorificentiam huic ecclesiae pollicemur, quale in decretis sanctorum conciliorum beatissimi patres metropolitanis ecclesiis decreverunt. Hujus ergo, et nos reverentiae observationem fideli custodia pollicemur: hujus honorificantiam conservari diligenti prospectu à successoribus nostris per metas sequentium aetatum volumus. Sanè quicumque ex nobis, vel successoribus nostris haec statuta transcenderit, anathema sit Domino nostro Jesu-Christo; atque culmine sacerdotali dejectus, perpetuae excommunicationis sententia praedamnetur.

Facta constitutio sacerdotum in urbe Toletana sub die X kalendarum novembrium, anno regni primo piissimi, atque gloriosissimi Gundemari regis, Era DCXLVIII.

1. Protagenes sanctae ecclesiae Segontiensis episcopus, hanc decreti nostri professionem pro firmitate subscripsi.
2. Theodorus sanctae ecclesiae Castulonensis urbis episcopus subscripsi.
3. Minitianus sanctae ecclesiae Segoviensis subscripsi.
4. Stephanus sanctae ecclesiae Oretanae episcopus subscripsi.
5. Jacobus Mentesanae ecclesiae episcopus subscripsi.
6. Magnentius sanctae ecclesiae Valeriensis episcopus subscripsi.
7. Theodosius sanctae ecclesiae Arcavicensis episcopus subscripsi.
8. Marinus sanctae ecclesiae Valentiae episcopus subscripsi.
9. Conantius sanctae ecclesiae Palentinae episcopus subscripsi.
10. Porcarius sanctae ecclesiae Segobiensis episcopus subscripsi.
11. Vincentius sanctae ecclesiae Bigastrensis episcopus subscripsi.
12. Eterius sanctae ecclesiae Bastitanae episcopus subscripsi.
13. Gregorius sanctae ecclesiae Oxfoniensis episcopus subscripsi.

14 Praesidius sanctae ecclesiae Complutensis episcopus subscripti.

15 Sanabilis sanctae ecclesiae Elotanae episcopus subscripti.

NOTA.

Esta escritura y la precedente sirven para justificación de lo escrito en el artículo séptimo sobre la elevación del obispo de Toledo á metropolitano de toda la provincia cartajinense.

Núm. 8.

Division de los obispados de España, que se dice hecha por el rey Wamba año 666.

Archivos de Toledo y Oviedo, segun Loaysa, en la *Colección de Concilios de España*, pág. 135, tratando del concilio de Lugo.

Era DCCIII. post Reccesvindum *Wamba rex gothorum regnum novem annos obtinuit. Hic Toletu* ea hora, qua *unctus est in regem, cum quadam evaporatione visa est apis à cunctis, qui aderant, ex capite ejus exire, et ad coelos volare. Hoc signum factum est à Domino, ut futuras victorias nuntiaret de inimicis per eum, et dulcedinem pacis, quam habuit erga suos. Astures et Vascones in finibus Cantabriae crebro rebellantes edomuit, et suo imperio subjugavit: civitatem quae *Cartua* vocabatur, et Pampilonem ampliavit, quam *Wamba Lunam* vocavit: provinciam quoque Galliae, quae Hispania citerior dicitur, sibi rebellantem, multis agminibus francorum interceptis, subjugavit, et Paulum perfidum, Galliae tyrannum coepit, eique oculos evellere praecepit: et ad urbem Toletanam cum triumpho magno reversus, discordesque pontifices, eo quod alii aliorum parochias invadebant, ad concordias studuit revocare. Fecit et chronicas regum priorum coram se legere, ut facilius posset terminos parochiarum dividere, sicut antiquitas denotaret et exigeret juris censura, et jura propria quaelibet ecclesia possideret sicut subjecta denotat scriptura.*

De Ecclesia Lucensi.

Concedimus et confirmamus, quod, sicut Gundericus, Gesericus, Hunericus, Guntamundus, Isoris, et Guimel, reges Vandalorum civitatem Lucum successivè dotaverunt, teneat pacificè, et quietè terminos, qui inferius subscriptentur: Totas Asturias per Pyrinaeos montes, et per flumen magnum Ove, et per totum litus maris oceani usque Biscayam, per Summum rostrum, et per Summum cabrium, per portas de S. Agatha, per Pozasalem, per Lumbam de Tolios, una cum campo Erbolio, Gordon usque ad illam arborem de Quadros, per rivulum de Humana. Lunam, Valdabiam, usque ad Pyrinaeos montes, Coyancam; Villam Quexidam, per Coniaquelam, Montosam usque ad flumen Urbecum in Gallecia, Suernam, Vallenlongam, Veram, Flamosam, totam Sarriam, Paramum usque ad flumen Mineum. Totam Lemos, Viniso, Verosmo, et Semmanorum, et Troiano usque ad flumen Silum. Totam Limiam, cum ecclesiis de Peio, quae aedificatae sunt, vel fuerint, inter Anoyum flumen et Silum. A termino montis Buron, et aqua Zore, usque in fundum Arnoys, et per ipsum discessum usque in flumen Mineum: Jueza usque portellam de Vanati, et ecclesiis de Salsaz inter Arnoyum et Silum, cum ecclesiis de Barcoso, Castellam, Cunsancam, Barrantes et Avion, Asmam, Carabam, Amancam, sicut dictam ecclesiam Luncensem reges Wandali dotaverunt.

De Ecclesia Legionensi.

LEGIO (quam considerunt Romanae legiones, quae antiquitus *Flos* fuit vocata, et per Romanum Papam gaudet perpetua libertate, et extat sedes regia, atque alicui metropoli nunquam fuit subdita) teneat suos terminos antiquos, sicut eam dotaverunt Hermericus, Rechila, Reccarius, Maldra, Fromarius, Remismundus, Theodomundus suevorum reges et Theodomirus.

Legio teneat, per Pyrinaeos montes, et per pennam rubeam, una cum Medialevaca, Cervera, Petras nigras, Anion us-

*

que ad flumen Carrionem, per villam Cernam, per Rivulum siccum usque ad villam Ardegam. Per Ceresinos usque in Castrum Pepi. Per villam Manam usque in arborem de Quadros. Supra fines terrae Galliciae, Triacastella, Turtures, Dalineos, Casteleatum et Naviam.

Legio civitas sacerdotalis, et regia, et Lucis, quam Wandali aedificaverunt in Asturiis, teneant suos terminos antiquos, sicut eis divisit rex Theodomirus. Hae nulli subdantur archiepiscopo vel primati.

De Ecclesiis Portugalliae.

Sedes etiam Portugalliae permaneant in sua divisione sicut eis divisit rex Theodomirus cum his etiam quae nos eis adjecimus.

Bracara metropolis teneat Centumcellas, Gentis millia, Laineto, Giliolis, Adoneste, Aportis, Aylo, Cetendonis, Laubis, Cilisto, Letania, Ceresis, Petroneyo, Equisis. Ad salutem item pagi, Panoias, Leta, Bregantia, Astiatigo, Tarego, Aunego, Metrobio, Berese, Palantusico, Celo et Senegumio, sub uno 30.

Ad sedem Dumiensem famlia regia.

Egitamensis teneat totam Egitaniam, Menecipio et Francos. Portugalensis teneat in Castronovo ecclesias, quae in vicino sunt, scilicet Villanova, Betaonia, Vesea, Menturio, Toribia, Bramaste, Pongoaste, Lumbo, Nestis, Napoli, Curmano, Magnet, Leporeto, Melga, Tangobria, Villagomedis, Tanuatta. Item Pagi, Lambrecio, Aliobrio, Valericia, Turlango, Ceris, et Mendolis et Palencia, sub uno XXV.

Lamecum teneat ipsum Lamecum, Tenencia, Arauca, Cantabriana, Omnia et Ceminis. Sub uno VI.

Conimbreensis sedes teneat ipsam Conimbriam, Eminio, Seilio, Bimae, Insula, Astrueione, et Portugalliae castrum antiquum. Sub uno VII.

Vesensis teneat ipsum Veseo, Rodomiro, Submoncia, Subbeno, Osania, Ovelione, Tutela, Goleia et Calabria, *quae apud gothos postea sedes fuit.* Sub uno VIII.

Iriensis teneat ipsam Iriam: de Issem usque Cusancaro, et de Caldas de rege usque in oram maris oceanii.

Lacensis teneat ipsam civitatem cum adjacentibus suis, cum Cantoquia, Somes, Carabarcos, Montenigro, Parraga, Latro, Azamana, Segios, Triavada, Pogonti, Salvaterra, Monteroso, Doira, Deza, Colea. Sub uno XVI.

Auriensis teneat Vesugio, Ruvale, Teporos, Sedisos, Pincia, Casavio, Verenganos, Sanabria, et Calabazas mayores. Sub uno X.

Astoricensis teneat ipsam Astoricam, Legionem super Urbico; Beriso, Petra esperanti, Antiribis, Caldelas, Marcellos superiorem et inferiorem, Senure, Trogelos, et Pesicos. Sub uno XI.

Britoniensis teneat ecclesias quae in vicino sunt intro Britones, una cum monasterio Maximi, usque in flumen Ovae. Tudensis teneat ipsam Tudem cum ecclesiis quae in vicino sunt, Torelo, Torohera, Ludo, Patre, Agnove, Sagria, Erbilione, Aureas, Langetue, Cerasino, Toruca. Item Pagi, Canda, Ovinia et Cartasse. Sub uno XV.

INCIPIT DIVISIO PROVINCIARUM.

Provincia Toletana.

TOLETO Metropoli subjaceant hae sedes.

ORETUM haec teneat: de Gala usque Eciga: de Betra usque Campaniam.

MENTESA haec teneat: de Eciga usque Securam: de Lila usque Pulixena.

ACCI haec teneat: de Secura usque Montaneam: de Arcatello usque Carachuel.

BASTI haec teneat: de Montanea usque Egestam: de Rauca usque Fusitam.

URGI haec teneat: de Egesta usque Carthaginem: de Gastar usque Mundam.

BIGASTRUM haec teneat: de Pugilla usque Nisdomiam: de Serta usque in Babam.

ILLICI haec teneat: per terminos Bigastri et Setabis et Denia.
 SETABIS haec teneat: de Custo usque ad Moletam: de Togola usque ad Intam.
 DENIA haec teneat: de Sosa usque in Intam: de Silba usque Gil.
 VALENTIA teneat de Silva usque Musvetum: de Marí usque Alpont.
 VALERIA haec teneat: de Alpont usque in Terrabellam: de Stizerola usque Ninar.
 SECOBRICA haec teneat: de Terrabella usque Obviam: de Mora usque Bastram.
 COMPLUTUM haec teneat: de Alcont usque ad Cortem: de Gusia usque ad Costem.
 SEGONTIA haec teneat: de Coste usque Fuscam: de Godol usque Pinam.
 OXOMA haec teneat: de Fusca usque ad Arlanzon quomo do currit in camino S. Petri, qui vadit ad S. Jacobum. De Garafe usque Hermitas.
 SECOVIA haec teneat: de Almet usque Mambellan: de Montel usque Vasadoto.
 PALENTIA haec teneat: de Mambella usque Cattam: de Valbona usque Tortosam.

Provincia Tarragonensis.

TARRACONENSI metropoli subjaceant hae sedes.
 BARCINONA haec teneat: de Mina usque Pagellam: de Usa usque Bordel.
 EGARA haec teneat: de Bordel usque Paladera: de Montesa usque Portellam.
 GERUNDA haec teneat: de Paladera usque Justemate: de Alosa usque Pinnas.
 EMPURIAE haec teneat: de Justemate usque Bercam: de Bentosa usque Gilbam.
 AUSONA haec teneat: de Berca usque Auratam: de Bulga usque Mentiam.

URGELA haec teneat: de Aurata usque Nasonam: de Murella usque Volam.
 LERITA haec teneat: de Nasona usque ad Fontem Salam: de Lora usque Mataim.
 ICTOSA haec teneat: de Fontsala usque Portellam: de Morale usque Tormellam.
 TORTOSA haec teneat: de Portella usque ad Deniam: de Termoga usque Catenam.
 CAESAR AUGUSTA haec teneat: de Moabia usque Splanan: de Ribasmontes usque Gordoto.
 OSCA haec teneat: de Splana usque Cobello: de Speflem usque Riberam.
 PAMPILONA haec teneat: de Cobello usque Mustellam: de Lotica usque Tallam: de Mustella usque Nampiam: de Sparga usque Ostral.
 CALAFORRA haec teneat: de Nampia usque Spargam: de Mustela usque Lacalam.
 TIRASONA haec teneat: de Sparga usque Platenam: de Altolomonte usque Millesam.
 AUCA haec teneat: de Platena usque Amayam: de Villainferno usque Pedem Moram.
 INSULAE Baleares, Majoricam, Minoricam, Formenteram, Useticam.

Provincia Hispalensis.

SPALI metropolitanae subjaceant hae sedes.
 ITALICA haec teneat: de Ulea usque Busam: de Asa usque Jamolam.
 ASIDONA haec teneat: de Busa usque ad Senam: de Letesa usque Viamlatam.
 ELEPLA haec teneat: de Senna usque Datam: de Abisa usque Cortesam.
 MALACA haec teneat: de Data usque Maleocam: de Temia usque Sedes Campo.
 ELIBERIS haec teneat: de Maleoca usque Sotellam: de Almica usque Sedille.

ASTIGI haec teneat: de Sotella usque Parietem: de Luca usque Raucam.

CORDUBA haec teneat: de Pariete usque ad Ubetam: de Lagalla usque Ronam.

EGABRO teneat: de Ubeta usque ad Malam sayam: de Gasta usque Suetam.

TUCCI haec teneat: de Malasaya usque Balagar: de Gigara usque Calonam.

Provincia Bracarensis.

BRACARAE metropoli subjaceant hae sedes.

DUMIO haec teneat: de Dumio usque Albiani: de Riateca usque Adasam.

PORTUCALE haec teneat: de Losola usque Lagunam: de Montealbo usque Tetosam.

AURIA haec teneat: de Cusanca usque Silum; de Vereganos usque Calabazas mayores.

IRIA haec teneat: de Iso usque Cusancam: de Caldas de aere usque in oram maris oceanii.

LUCO haec teneat: de Laguna usque Bussani: de Montesoto usque Quintanam.

BRITONIA: de Bussa usque Torrentes: de Octoba usque Tobellam et usque ad Ovem.

ASTORICA haec teneat: per oram vallis Carcer, et per Fluvios, Humaria scilicet, et Vigo, per Berceo de Tabara.

Provincia Emeritensis.

EMERITAE metropoli subjaceant hae sedes.

PACÉ haec teneat: de Darca usque Ambiam: de Olla usque Matam.

ELBORA haec teneat: de Sotobria usque Petram: de Ruella usque Paratam.

OXONOBA haec teneat: de Ambia usque Salam: de ipsa usque Turrem.

EGEDITANIA haec teneat: de Sala usque Nabam: de Sena usque Muriellam.

CONIMBRIA haec teneat: de Naba usque Bergam: de Torrentem usque Loram.

VESEUM haec teneat: de Berga usque Sortam: de Bonella usque Ventosam.

LAMECUM haec teneat: de Sorta usque Petram; de Tara usque Ortosam.

CALIABRIA haec teneat: de Sorta usque Albeniam: de Soto usque Farum.

SALMANTICA haec teneat; de Albenia usque Sotobram: de Rusa usque Siberam.

NUMANTIA haec teneat: de Peñagodisse usque ad Tormen super illos Balneos: de valle de Rege usque Dorium: de Villacalle usque Oterum de Fumus; secus Rivulum siccum usque Breto: de Tabara usque Dorium.

ABULA haec teneat: de Petra usque Villam: de Viaste usque Torro.

CAURIA haec teneat: de Villa usque Tagum: de Asa usque Pumar.

Provincia Narbonensis.

NARBONAE metropoli subjaceant hae sedes.

BETERRIS haec teneat: de Stallete usque Barcinona: de Macai usque Ribafora.

AGATHA haec teneat: de Nusa usque Riberam: de Gallar usque Mirlam.

MAGALONA haec teneat: de Nusa usque Ribogar: de Castello Millia usque Angoram.

NEMAUSO haec teneat: de Busa usque Angoram: de Castello usque Sambiam.

LUTEBA haec teneat: de Samba usque Ravaval: de Anges usque Montem Rufum.

CARCASONA haec teneat: de Monte Rufo usque Angeram: de Angosa usque Montaña.

ELNA haec teneat: de Angera usque Rosinolam: de Latorosa usque Lamusam.

Hae sunt sedes harum duarum Hispaniarum octoginta, sub dominio gothorum, tam archiepiscopales quam episcopales, per quas nobis ministratur verbum Dei, quae à romano pontifice accipiunt communionem catholicae veritatis; ut secundum traditionem et doctrinam sanctorum patrum, animas sibi commissas valeant gubernare. Haec igitur nostra institutio, quae assensu omnium archiepiscoporum et episcoporum dictarum sedium, auctore Deo, facta est, firma permaneat in aeternum.

Haec omnia supra scripta legit gloriosus rex Wamba in concilio Toletano, ubi omnes archiepiscopi et episcopi convenerant; quae subscriptione omnium confirmata sunt Quirico Toletano archiepiscopo primatiae dignitate, et fide catholica consistente.

Statutum est praetera in dicto concilio ut omnes clericci viverent secundum regulam sanctissimi patris Isidori, prout continetur in libro ejusdem de honestate clericorum.

Et quicumque archiepiscopus, episcopus, abbas, claus-tralis vel saecularis, pro dignitate vel ordine, aut aliquo ecclastico beneficio, minam daret regi, sive aliquae personae, ille excommunicatione perpetui anathematis innodetur.

Acta sunt haec Toleti in concilio generali, omnibus una voce dicentibus, placet, placet: praesentibus ac subscriptentibus invicto ac serenissimo rege Wamba, et Quirico archiepiscopo Toletano, Hispaniarum primate, caeterisque archiepiscopis, cum suis suffraganeis dioecesum praedictarum in ecclesia sanctae Leocadiae, era DCCX per mantum Petri de sancta Leocadia.

Vixit autem plus hic rex Wamba annis quinque, et mortuus est.

NOTA.

La escritura presente, conforme se halla estendida, tiene grandes motivos de reputarse apócrifa, como quieren los críticos; pero constando que se citaba la division de obispados hecha por el rey Wamba en el siglo duodécimo pa-

ra sentenciar los pleitos de límites diocesanos, como escritura reconocida ya por antigua, sirve este instrumento para conocer que fué interpolado ó viciado el original, aun cuando fuera cierto el hecho, sobre lo cual me refiero al artículo séptimo.

Núm. 9.

Erección del obispado de Valpuesta por el rey de Asturias Alonso segundo en 21 de diciembre de 804, aprobando la fundación que había hecho de la iglesia de Valpuesta Juan obispo de Oca, su maestro, y demarcando los límites del nuevo.

Archivo de Burgos y Esp. sag. tom. XXVI Apénd. I. y II.

Sub Christi nomine, et ejus imperio. Ego Joannes episcopus sic veni in locum qui vocatur *Vallisposita*, et inveni ibi ecclesiam desertam vocabulo sanctae Mariae virginis, et feci ibi fita sub regimine domini Adefonsi, principis Oveti: et construxi vel confirmavi ipsam ecclesiam in ipso loco, et feci ibi pressuras cum meis gasalianibus mecum commorantibus, et dedi illorum terminos de Meuma usque ad collatum de Pineto, et per viam penhae usque ad Villam altam: et de alia parte de illo mollari usque ad Cancellatam: et de Cancellata usque ad fontem sombranam: et de fonte sombrana usque ad foz de busto: de foz de busto usque ad pinnam rubeam; et de pinna rubea usque ad S. Xptoforum. De S. Xptoforo usque ad S. Emetherium et Celedoneum, et per calciatam quae pergit ad vallem Goviae, cum molendinis in Flumenciello, cum montibus et fontibus et paludibus, cum ingressu et regressu. Et exinde in alio loco, qui vocatur Losa, nomine Fresno de Reanta usque ad S. Mariam subtus carrera, usque ad Vallium de Fonte Carcedo. Et exinde usque ad Calzada, cum suis montibus et fortibus et paludibus, totum ad integrum.

*